

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร การดำเนินการวิจัย มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น
2. กรอบแนวคิดในการวิจัย
3. ประชากรและตัวอย่างประชากร
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นพื้นฐานการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าหนังสือ เอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชน และครู โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือวิจัย
2. เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบความเคลื่อนไหวของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. ศึกษาแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ศึกษาครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่างๆต่อไปนี้ ซึ่งเป็นปัจจัยและเกณฑ์คุณภาพของโรงเรียนเอกชน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กำหนดไว้

ปัจจัยที่ 1 ประสิทธิภาพและเป้าหมายของโรงเรียน

เกณฑ์คุณภาพ

ประสิทธิภาพและเป้าหมายของโรงเรียนเหมาะสมและใช้เป็นเครื่องชี้้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้

ตัวชี้คุณภาพ

1. ประสิทธิภาพมีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ สนองความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน

2. เป้าหมายมุ่งเน้นผลถาวรที่แท้จริงที่จะให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้านสมดุล รวมทั้งเน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการศึกษาแต่ละระดับ หลักสูตร ประเภทวิชา และสาขาวิชา

3. มีแนวดำเนินงานหรือแผนที่รองรับปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

4. บุคลากรใน โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน

ปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (อนุบาล)

เกณฑ์คุณภาพ (1)

จัดประสบการณ์และกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและสอดคล้องกับหลักสูตร

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีแผนการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมและครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตร

2. มีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบที่สอดคล้องตามแผนการจัดประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

3. มีการวิเคราะห์สภาพเด็กเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

4. มีการใช้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม เนื้อหา และเอื้อต่อการเรียนรู้

5. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม

6. มีการนิเทศการจัดกิจกรรมและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์คุณภาพ (2)

ประเมินพัฒนาการทุกด้าน โดยใช้วิธีที่เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการประเมินพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กได้เหมาะสมกับวัยเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

2. มีการนำผลการประเมินพัฒนาการทุกด้านไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

ปัจจัยที่ 3 บุคลากร

เกณฑ์คุณภาพ (1)

ผู้บริหารเป็นผู้นำระดับมืออาชีพ

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และมีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในงาน

2. ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดี

เกณฑ์คุณภาพ (2)

ครูทุกคนมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครู

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีคุณวุฒิและความรู้ ความสามารถสอดคล้องและเพียงพอกับสาขาวิชาที่สอน

2. ปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3. มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู

เกณฑ์คุณภาพ (3)

บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้มีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย

2. มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงานเพื่อองค์กร (โรงเรียน)

ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

เกณฑ์คุณภาพ (1)

จัดอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึก และสภาพแวดล้อมเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัย และมีการดูแล บำรุงรักษาอย่างเหมาะสม
2. มีห้องสมุดหรือมุมหนังสือหรือศูนย์วิชาการ พร้อมทั้งเอกสารและตำราที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้
3. มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ และเหมาะสม
4. จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และให้เป็นแหล่งการเรียนรู้

เกณฑ์คุณภาพ (2)

จัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และนวัตกรรมที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการเรียนการสอน

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีระบบการจัดการและบำรุงรักษาที่มีประสิทธิภาพ
2. มีการบริหารและส่งเสริมการ ใช้อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

เกณฑ์คุณภาพ (3)

จัดระบบการเงินที่ก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีแผนการใช้จ่ายเงินที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
2. มีการใช้จ่ายเงินตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีการตรวจสอบและรายงานด้านการเงินอย่างเป็นระบบ

เกณฑ์คุณภาพ (4)

จัดระบบข้อมูลหรือเครือข่ายการเรียนรู้ของ โรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนรู้
2. มีการให้บริการข้อมูลและสารสนเทศอย่างทั่วถึงและทันต่อความต้องการ
3. มีการสร้างความสัมพันธ์และได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก เช่น บ้าน

สมาคม ชุมชน สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

ปัจจัยที่ 5 การจัดการและการบริหาร

เกณฑ์คุณภาพ (1)

มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีโครงสร้างการบริหารชัดเจน เหมาะสมกับขนาด และระดับการศึกษา

2. มีคู่มือหรือแนวปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย
3. มีธรรมเนียมโรงเรียนหรือแผนปรับปรุงโรงเรียนอย่างเหมาะสม
4. มีนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี และระบบข้อมูลหรือสารสนเทศเพื่อการบริหาร

และการจัดการที่เหมาะสม

5. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

เกณฑ์คุณภาพ (2)

สร้างบรรยากาศการทำงานที่เป็นประชาธิปไตย

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและปฏิบัติงาน

อย่างเต็มศักยภาพ

2. เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถเป็นผู้นำ โดยสามารถผลักดันเปลี่ยนการเป็นผู้นำ

และผู้ตามที่ดีได้

เกณฑ์คุณภาพ (3)

มีระบบการกำกับ ตรวจสอบและรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการกำหนดขอบข่ายสาระการกำกับ ตรวจสอบและรายงานที่ครอบคลุม

เป้าหมาย และจุดเน้นการพัฒนาของโรงเรียนชัดเจน เน้นการประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผล และความคุ้มค่า

2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินการตามระบบได้

3. มีการเสนอรายงานการตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 6 กิจการนักเรียน

เกณฑ์คุณภาพ (1)

จัดบริการและสวัสดิการต่างๆ แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งร่างกาย และ

จิตใจให้เหมาะสมกับวัย

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการจัดหรือบริการ โภชนาการและสุขภาพที่ถูกต้องลักษณะ และเพียงพอ

2. มีการจัดสหนาการ และบริการตรวจสุขภาพอย่างทั่วถึง

3. มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและ

ชุมชน

4. มีการจัดสวัสดิการหรือความช่วยเหลือที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนที่มีความจำเป็น และมีโอกาสได้เรียนอย่างเต็มที่

5. มีการจัดบริการแนะแนวทุกด้านอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ

เกณฑ์คุณภาพ (2)

ดำเนินงานปกครองนักเรียนเป็นระบบ

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการกำหนดกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนอย่างชัดเจน
2. มีการดูแล และติดตามความประพฤตินักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
3. มีการใช้ข้อมูลด้านความประพฤติของนักเรียนมาพัฒนางานปกครอง

เกณฑ์คุณภาพ (3)

จัดกิจกรรมของนักเรียนที่มุ่งเน้นส่งเสริมทางด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างหลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและเหมาะสมกับวัย

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ
2. มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 7 สัมฤทธิผลของผู้เรียน (อนุบาล)

เกณฑ์คุณภาพ (1)

พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กปรากฏเด่นชัดตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีสุขภาพร่างกาย แข็งแรงสมบูรณ์ เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว ว่องไว และมีน้ำหนัก ส่วนสูงเหมาะสมกับวัยหรือเป็นไปตามเกณฑ์
2. มีความร่าเริง ชี้มน้อยแจ่มใส มีความสุข แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสม
3. รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นรวมทั้งสามารถร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้เหมาะสม
4. สามารถใช้ภาษาโต้ตอบ สนทนาและแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสม

เกณฑ์คุณภาพ (2)

พัฒนาการของเด็กก้าวหน้าเต็มตามศักยภาพ

ตัวชี้คุณภาพ

1. มีพัฒนาการก้าวหน้าทุกด้านอย่างสมดุลตามวัยในแต่ละปี
2. มีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 47 โรงเรียน รวมทั้งโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541-2544 จำนวน 5 โรงเรียน รวมเป็นประชากรผู้บริหารและครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 52 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 47 โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นผู้บริหารจำนวน 47 คน ครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 47 โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นครูอนุบาล จำนวนทั้งสิ้น 141 คน และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็นผู้บริหาร จำนวน 5 คน และครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นครูอนุบาล จำนวน 15 คน กลุ่มตัวอย่างรวมเป็นผู้บริหารทั้งหมด 52 คน และครูอนุบาลทั้งหมด 156 คน ซึ่งทั้งผู้บริหารและครูอนุบาลเป็นผู้ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2541-2544

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนในการเลือก ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 52 คน ที่ตอบแบบสอบถาม ได้มาจากโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้
  - 1.1 ผู้บริหารจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 47 โรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 47 คน
  - 1.2 ผู้บริหารจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 5 คน
2. กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 156 คน ที่ตอบแบบสอบถาม ได้มาจากโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้
  - 2.1 ครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 47 โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 141 คน ซึ่งได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2 ครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรง โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 15 คน ซึ่งได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ที่ให้การสัมภาษณ์ ได้มาจากโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้

3.1 ผู้บริหารจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 โรง ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 3 คน โดยเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

3.2 ผู้บริหารจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรง ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 5 คน

4. กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 24 คน ที่ให้การสัมภาษณ์ ได้มาจากโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้

4.1 ครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 โรง โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 9 คน ซึ่งได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2 ครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรง โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็น 15 คน ซึ่งได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลจากโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน ที่ได้รับการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอนุบาล ได้มาจากโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้

5.1 ครูอนุบาลโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 โรง โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 3 คน ได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับข้อ 4.1

5.2 ครูอนุบาลโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียนละ 1 คน รวมเป็น 5 คน ได้มาโดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกครูที่มีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดียวกับข้อ 4.2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร แบบสังเกต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอนุบาล และแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาล ดำเนินงานการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. การเตรียมการในการสร้างเครื่องมือ

- 1.1 ศึกษาความเป็นมา โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูอนุบาลโรงเรียนอนุบาลเอกชน
- 1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลและการดำเนินงานโรงเรียนอนุบาลเอกชน
- 1.3 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่างๆ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.4 สัมภาษณ์ผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่มีประสบการณ์การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ก. แบบสอบถาม

1. สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด สำหรับผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร 1 ชุด และครูโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร 1 ชุด

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน-คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการ

ประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ที่มีประสบการณ์การประกันคุณภาพการศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาคำถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำแนกเป็นด้านต่างๆ ตามปัจจัยคุณภาพ ดังนี้

- 1) การเตรียมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
อนุบาลเอกชน ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 13 ข้อ
- 2) การดำเนินงานด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ
- 3) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 12 ข้อ
- 4) ด้านบุคลากร จำนวน 11 ข้อ
- 5) ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 9 ข้อ
- 6) ด้านการจัดการและการบริหาร จำนวน 5 ข้อ
- 7) ด้านกิจการนักเรียน จำนวน 6 ข้อ
- 8) ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน จำนวน 4 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามครูเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การดำเนินงานปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการประกัน
คุณภาพการศึกษา ซึ่งจำแนกเป็นด้านต่างๆ ตามปัจจัยคุณภาพ ดังนี้

- 1) การเตรียมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียน
อนุบาลเอกชน ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ข้อ
- 2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านปรัชญาและเป้าหมาย
ของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ
- 3) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จำนวน 13 ข้อ
- 4) ด้านบุคลากร จำนวน 5 ข้อ
- 5) ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ
- 6) ด้านการจัดการและการบริหาร จำนวน 4 ข้อ
- 7) ด้านกิจการนักเรียน จำนวน 5 ข้อ
- 8) ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน จำนวน 4 ข้อ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน (ดูรายชื่อในภาคผนวก ก)
ตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาแก้ไข ด้านความครอบคลุมเนื้อหา และภาษาที่ใช้

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปลงใช้

ข. แบบสัมภาษณ์

1. สร้างแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน 1 ชุด
และครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน 1 ชุด มีประเด็นคำถามต่างๆ ดังนี้

1.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 12 ข้อ

มีประเด็นคำถาม ดังนี้

- 1) โรงเรียนมีจุดเริ่มต้นและความเป็นมาในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร และการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างไร
- 2) การปฏิรูปการศึกษาของนานาชาติและการศึกษาไทยจะส่งผลกระทบต่อดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลอย่างไร
- 3) กลยุทธ์ในการจัดการศึกษาในระดับอนุบาลเพื่อมุ่งสู่การรับรองมาตรฐานการศึกษา
- 4) ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 5) ความคิดเห็นและความรู้สึกเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 6) ปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 7) ควรมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไปหรือไม่
- 8) กลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรร่วมมืออย่างเต็มกำลัง
- 9) ความจำเป็นในการขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นๆ
- 10) ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหรือไม่
- 11) วิธีการเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาในเวลารวดเร็ว
- 12) ในอนาคตหากโรงเรียนอนุบาลเอกชนจำนวนมาก ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา จะส่งผลกระทบต่อโรงเรียนอนุบาลอย่างไร

1.2 แบบสัมภาษณ์ครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 ข้อ มี

ประเด็นคำถาม ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2) ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3) ข้อดี หรือข้อเสียของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
- 4) ปัญหาหรืออุปสรรคที่สำคัญของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

2. นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนตรวจสอบความเหมาะสมและพิจารณาแก้ไข
3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปลงใช้

ค. แบบสังเกต

1. สร้างแบบสังเกตเป็นแบบปลายเปิด เพื่อสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาลของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 1 ชุด มีประเด็นต่างๆ ในการสังเกตตามปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามเกณฑ์คุณภาพ ดังนี้

1.1 เกณฑ์คุณภาพที่ 1 การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านและสอดคล้องกับหลักสูตร จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย และรูปแบบสอดคล้องตามแผนการจัดประสบการณ์

2) การวิเคราะห์สภาพเด็กเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

3) การใช้สื่อเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมและเนื้อหา

1.2 เกณฑ์คุณภาพที่ 2 การประเมินพัฒนาการ จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

1) การประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมกับวัย เป็นรายบุคคลและกลุ่ม

2) มีการนำผลการประเมินพัฒนาการทุกด้านไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน

2. นำแบบสังเกตให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาแก้ไข

3. นำแบบสังเกตมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปลงใช้

ง. แบบศึกษาเอกสาร

1. สร้างแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลของครูโรงเรียนอนุบาลเอกชน 1 ชุด เป็นแบบปลายเปิด มีประเด็นที่ศึกษาตามปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามตัวชี้คุณภาพ ดังนี้

1.1) จุดประสงค์มุ่งเน้นพัฒนาการทั้ง 4 ด้านสอดคล้องตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.2) เนื้อหา มีความเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะ

1.3) กิจกรรมการจัดประสบการณ์หลากหลาย และครอบคลุมทุกจุด

ประสงค์

1.4) สื่อมีความเหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการ

1.5) การประเมินผลพัฒนาการสอดคล้องกับจุดประสงค์

2. นำแบบศึกษาเอกสารให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนตรวจสอบเหมาะสมและพิจารณาแก้ไข

3. นำแบบศึกษาเอกสารมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปลงใช้

3. การปรับปรุงเครื่องมือ

3.1 ได้นำแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 คนมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดพิมพ์เป็นฉบับทดลองใช้

3.2 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหาร 1 คน และครู โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร 5 คน ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร รวมจำนวน 6 คน แล้วนำมาปรับปรุงในเรื่องสำนวนภาษา จากนั้นจึงนำมาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชนและครู โรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม ถึงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2544

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 208 ฉบับและได้รับกลับคืนมาจำนวน 192 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.30 ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืนมา

ตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับกลับ	นำกลับมาวิเคราะห์		
	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	52	48	92.30	47	90.38
ครู	156	144	92.30	144	92.30
รวม	208	192	92.30	191	91.83

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตั้งแต่วันที่ 29 สิงหาคม ถึงวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2544 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ส่งจดหมายทางเครื่องโทรสารและโทรศัพท์นัดหมาย วัน เวลา จากนั้นจึงไปสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูอนุบาลโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา 5 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียน โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ตัวอย่างประชากร โรงเรียนละ 1 วัน (ดูกำหนดการเก็บข้อมูลแต่ละโรงเรียนในภาคผนวก ง)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสาร แผนการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาล ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามวัน เวลาที่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครูโรงเรียนอนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร ที่มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 3 โรงเรียน และโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา 5 โรงเรียน รวม 8 โรงเรียน โดยใช้เวลาเก็บข้อมูลโรงเรียนละ 1 วัน (ดูกำหนดการเก็บข้อมูลแต่ละโรงเรียนในภาคผนวก ง)

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามแบบเลือกตอบมาแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อ}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

3. นำข้อมูลที่เป็นปลายเปิดมาวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่แล้วเรียงลำดับความคิดเห็นตามความถี่

การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์ค่าทางสถิตินำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลที่เป็นปลายเปิดนำเสนอในรูปความเรียง